

GLASILO TOVARNE SANITETNEGA MATERIALA - DOMŽALE

Proizvodnja v mesecu septembru 1968

Oddelek	Enota mere	Planirana količina	Proizvedena količina	%
1. Trakotkalnica	000 vot	78.694	76.012	97
2. Tkalnica širokih tkanin	000 vot	401.734	443.444	110
3. Mikalnica	kg	81.378	77.467	95
4. Konfekcija	N din	3,222.506	3,758.599	117
Vložki	pkt	558.400	539.575	97
5. Cigaretni filtri	000 kom	126.900	116.546	92

Borci Šlandrove brigade proslavljajo

8. septembra je prijazen kraj Motnik bil ves v svečanem razpoloženju. To je bil praznik, katerega so včasih dolga leta nestrpnost pričakovali. Ta dan so se vračali v to skrito dolino med mogočnimi gozdovi nekdanji partizani brigade Slavka Šlandra. Ta legendarna brigada je pod vodstvom komandanta Janka Sekirnika-Simona in komisarja Mitje Ribičiča praznovala z vsemi prebivalci tega kraja in okolice 25-letnico ustanovitve VI SNOUB Slavka Šlandra. Ta brigada se je proslavila povsod, od Zasavja do Logarske doline in na Koroškem.

Vso to dolgo pot bojev je lepo in strokovno v svojem govoru orisal generalpolkovnik in nekdanji komandant Simon. Vse tegobe, borbe in veselje ob zmagah nad Nemci in njihovimi sateliti je delil z zavednimi prebivalci te doline, kateri niso klonili pod terorjem in oskrbovali partizane svoje brigade.

Pod vodstvom prekaljenih komunistov, herojev in junakov je brigada že v letu 1944 osvobodila Savinjsko dolino in si tam ustvarila pogoje za šolanje vojaških in političnih kadrov ne samo za ta del Slovenije, pač pa še za kraje, kjer za to ni bilo pogojev.

Nad 600 nekdanjih borcev se je zbralo zopet po 25 letih, da so ob svojem nekdanjem komandantu in komisarju, ter ob svojih dobrih in zavednih ljudeh praznovali in obujali spomine iz temne preteklosti.

I. K.

Planirani in doseženi finančni uspeh za čas od 1. januarja do 31. avgusta 1968

	V novih dinarjih		
	planirano	doseženo	indeks
1. Realizacija po izdanih fakturah med letom	32,835.889,44	34,859.865,14	106
2. CELOTNI DOHODEK	32,869.339,44	31,857.353,44	97
3. Porabljena sredstva	23,030.860,20	20,826.314,26	90
4. NETO PRODUKT	9,838.479,24	11,031.039,18	112
5. Celotni stroški, ki bremenijo celotni dohodek	24,218.861,64	21,852.911,50	90
6. DOHODEK	8,650.877,80	10,004.441,94	116
7. Za osebne dohodke (72 % od dohodka)	6,228.632,01	7,203.198,24	116
8. Ostanek dohodka (28 % od dohodka)	2,422.245,79	2,801.243,70	116

Vsi obračuni med letom so začasni in še nepopolni. Planirani podatki so prikazani na podlagi povečanega plana.

F. R.

Urednik vam

Pri zbiranju člankov za »Tosamo« sem dobil tudi eno anonimno pismo. V tem pismu je opisana neolikanost »NJE«. Pri tem bi pa rad opozoril na drugo stran »medalje«. Če že pišemo kritične ali nekritične članke v katerikoli časopis moramo biti to-

liko »korajžnji«, da pod sestavek pripišemo tudi svoj čitljiv podpis, kajti neolikanost je govoriti o nečem in pri tem ostati anonimem. Takih člankov ne objavlja noben časopis. Da ne bomo ostali pri neolikanosti opozarjam še enkrat, da se vsak podpiše k svojemu članku.

Pripravljamo dolgoročni program gospodarskega in družbenega razvoja Slovenije

Stane Kavčič: Zelezo lahko uvozimo, bistre vode in drugih prirodnih lepote, površin za gojitev hmelja in resonančnega lesa itd., pa ne!

To enostavno in preprosto resnico predsednika izvršnega sveta naše republike navajam kot izhodišče članke, v katerem bi rad v najosnovnejših potezah orisal načela, ki si jih postavljamo za nadaljnji — dvajset do tridesetletni — razvoj Slovenije. venski izvršni svet dal pobudo za izdelavo tega programa. Če so se druge naše republike lotile svojih dolgoročnih načrtov bolj na osnovi razvoja posameznih gospodarskih panog (Hrvaška je na primer razvila močno petrokemijo — INA! — ter organsko kemično industrijo — OKI! — ima velike ladjedelnice ter kmetijsko industrijske kombinatne, Srbija ima utrjeno avtomobilsko industrijo, obenem z agrokombinat, Bosna ima velike železarne itd.), potem je slovenski no in stabilno gospodarstvo, prilagojeno našim posebnostim in zmožnostim, želimo tudi organizirano in zavestno pristopiti k oblikovanju slovenske družbe.

To je vsekakor velikanska naloga, katere obsežnosti se v sedanjem trenutku komaj zavedamo. Bolj se zavedamo potrebe, da se naloge lotimo. Ta zavest pa prihaja iz takih dejstev:

1. Slovenci imamo med Jugoslavnimi najdaljšo delovno tradicijo. Ko je pred 120-timi leti pridrla v naše kraje železnica, je v silovitem sunku razdrila tedanji družbeno-gospodarski sestav, v katerem so prevladovali kmetje, ki pa so se že ukvarjali z vozarstvom, ogljarstvom, glažutarstvom, fužinarstvom ipd. Tedanja generacija se je navzela industrijske miselnosti in jo učinkovito predala naslednjim rodovom. **In to delovno tradicijo — industrijsko miselnost je treba organizirano usmeriti v najdonesnejša področja gospodarstva, ne pa, da se neurejeno razliva.**

2. Slovenci živimo na močno izpostavljenem zemljepisnem, gospodarskem, političnem in jezikovnem položaju Evrope. Zemljepisna lega je enkratna. Razen pragozdov in puščav imamo na razpolago vse: ravnine, planine in morje. Gospodarsko gledano smo prav vmes med zahodnimi in vzhodnimi gospodarskimi grupacijami, obenem pa na teritoriju, preko katerega potekajo pomembne železniške in cestne tranzitne poti. Prav pri nas je tudi edino evropsko stičišče treh velikih jezikovnih, kulturnih in političnih grupacij: slovanske, romanske in germanske, pri čemer sta

seveda zadnji dve po naravnem zakonu večjega in močnejšega nasilnejši. Zaradi svoje lege in zaradi svoje majhnosti smo bili torej vedno izpostavljeni raznim političnim pritiskom ter težnjam po podrejanju in zasedanju našega ozemlja. **Treba je torej, da izkoristimo prednosti, ki nam jih daje naš geografski položaj in da se znamo obenem tudi zoperstaviti vsem negativnim posledicam, ki nam jih taisti položaj povzroča.**

Iz teh dveh najosnovnejših in najočitnejših grup dejstev torej izhaja vsa obsežnost zastavljene naloge. Če ji zraven dodamo še to, da smo člani jugoslovanske države in da je edina možnost za nas, da to tudi ostanemo, kljub vsem domišljijam razgretih glav tu in onstran meje in da je naša družba zgrajena na samoupravnem načelu, ki je za nas vse dogma in aksion, potem imamo zgrajen tako rekoč celoten okvir, v katerega smo postavljeni in v katerem lahko uredimo svoje interese.

Pojdimo zdaj od splošnega k podrobnejšemu obravnavanju postavljene zasnove našega družbeno-gospodarskega razvoja in se vprašajmo: **kaj vse bi morali urediti in kako!**

Predvsem nam mora biti jasno, da naša ekonomska politika ne bo smela biti zaprta vase, temveč sprejemljiva za vse pozitivne vplive, zlasti tehnične in gospodarske. Premajhni smo, da bi se lahko zapirali vase.

No, določeno prednost za uvajanje pozitivnih vplivov v naše gospodarstvo vsekakor imamo. Ta prednost je zlasti v naših ljudeh, za katere lahko rečemo, da so se v tisočletni borbi za svoj obstanek karakterno prevzgojili, se naučili sprejemati novitete, postali so iznajdljivi in prilagodljivi, osvojili so talent za učenje tujih jezikov ipd. To prednost bo potrebno izkoristiti v treh smereh. Predvsem bo nujno v bodoče šolati mlado generacijo po talentiranosti in po nagibih in ne po materialnih možnostih kot doslej, ko je npr. med študenti ljubljanske univerze več kot dve tretjini Ljubljancanov. Misliti bo treba tudi na spremembo našega obveznega šolanja in čeprav v podaljšani obliki nuditi mladi generaciji tudi znanje iz temeljnih poklicnih usmeritev. Jasno je namreč, da sedanje osemletke vzgajajo le nekvalificirane ljudi, ki jih naše gospodarstvo vse manj potrebuje. Kot tretje, vendar pa enako važno pa je, da moramo poskrbeti, da bo sleherni naš človek lahko našel sebi primerno zaposlitev doma. Premalo nas je, da bi si lahko dopuščali, da odhaja naša najboljša, najvitalnejša delovna sila v tujino in ji daje na razpolago svoje roke in glave, naša družba pa je to delovno silo vzgojila in koncept obsežnejši in zahtevnejši. Obenem, ko si želimo postaviti moč-

jila in izšolala; obenem pa jo tudi potrebuje. Že od leta 1848 daje naš narod krvni davek svetu in še okrog 400.000 Slovencev je v tujini. To pa pomeni četrtno prebivalstva naše republike. Vsekakor preveč, da bi lahko na isti način nadaljevali.

Naslednje važno področje je vprašanje kapitala — denarnih sredstev za uredničev našega družbeno — gospodarskega načrta. Preveč bogati že itak nismo, poleg tega pa je v našem samoupravnem sistemu investicijska politika prepuščena podjetjem, kar vpliva na določeno razpršenost in neorganiziranost gospodarskega in družbenega razvoja. Nasploh se podjetniški in družbeni interesi dostikrat križajo. Sem spada tudi vprašanje gibanja kapitala, pod čemer razumemo možnost, da se denarna sredstva iz gospodarskih točk, kjer je nižja stopnja dohodka, prenašajo na točke, kjer je dohodek višji. Takih primerov v naši ekonomiji ni bilo, so pa nujni pogoj za poznejši in hitrejši razvoj. Republiki bo potrebno tu prepustiti več pristojnosti, kajti prepuščenje pobude nižjim samoupravnim skupnostim ne bo pripeljalo do pravega uspeha, saj bo še vnaprej pršilo sile. Obstajati mora nek organ kot preudaren usmerjevalec in vsklajevalec.

Nadalje bo potrebno napraviti korenite premike glede strukture zaposlenih v posameznih sektorjih gospodarstva. Gospodarstvo namreč delimo na tri sektorje: primarnega (poljedelstvo, gozdarstvo, ribolov), sekundarnega (industrija, gradbeništvo, proizvodna obrt) in terciarnega (trgovina, transport, storitvena obrt, prosveta, kultura, turizem, uprava). Če je v Sloveniji razmeroma visoka stopnja zaposlenosti (368 ljudi na 1.000 prebivalcev, Francija: 394/1000, Belgija 378/1000, Italija 360/1000; prva je Danska z 484/1000), pa lahko ugotovljamo, da je struktura zaposlenosti po sektorjih nezadovoljiva.

Poglejmo primerjalno tabelo:

	sektor I.	sektor II.	sektor III.
Avstrija	20,7	40,2	39,1
Francija	17,6	40,8	41,6
Belgija	6,0	45,3	48,7
Italija	24,2	41,7	34,4
Danska	16,6	41,9	41,5
Slovenija	21,4	50,1	28,5

Opazimo, da se v primarnem sektorju še držimo deležev, ki jih imajo enako ali malo bolj razvite države, da pa imamo odločno preveč zaposlenih v industriji in obenem premalo v terciarnih dejavnostih.

Iz takih ugotovitev izhajajo do-
(Nadaljevanje na strani 3)

OSEBNA OCENA DELOVNE SILE

Nekateri jadikujejo, da so sistemi osebne ocene neobjektivni, da se samo približujejo objektivnosti. Seveda če bomo jemali osebno oceno po nekaterih sistemih, ki jih bodo sestavili »edino pametni« ljudje. Osebna ocena delovne sile je po mojem mnenju stvar vseh v podjetju, nihče, ki ni stalno z nekim skupaj na delovnem mestu ne more trditi, da je njegova storilnost, prizadevnost taka in taka. Zato trdim, da je osebna ocena izvedljiva samo na najbolj demokratičen način, tako, da se delavci ocenjujejo drug drugega in da je to dejavnik, ki bo na ta način najbolj vplival na graditev samoupravne etike. Kaj pa je potrebno komplicirati ta pojav z nekimi novimi sistemi in lestvicami, ko pa imamo že kriterije, kakšna delovna sila je za posamezno delovno mesto potrebna, potrebno je samo dovoliti in pripeljati do tega, da bodo delavci drug drugega ocenjevali, koliko posameznik na posameznem

delovnem mestu te kriterije dosega ali presega in kakšne rezultate pri tem dosega. Na delovnih mestih kjer so rezultati normirani, pa je to še lažje. Tu ne bi smeli operirati s povprečji, ker so rezultati dela čisto konkretni.

Na koncu pogledajmo kaj bi pri razvijanju nagrajevanja po rezultatih dela morali in kaj ne bi smeli. Moramo vedeti da ima vrednost samo delovna sila, kaj je režijsko delo, osvobojeno delo in mezdno delo, fizično in umsko delo, kako naj poteka osebna ocena delovne sile. Pri vsem tem pa moramo upoštevati in vpeljati več neposredne demokracije, ker socialistična demokracija je nujno neposredna, če nima nič skupnega s socializmom še posebno ne s samoupravnim socializmom.

Ne smemo upoštevati hierarhije delovnih mest, ne smemo zahtevane sposobnosti delovne sile priznavati obstoječi, komisiji za nagrajevanje

ne smemo zbirokratizirati tako, da so samo one kompetentne da dajo zadnjo besedo prav tako tudi ostale samoupravne organe, težnje po demokratičnih rešitvah ne moremo že kar imenovati anarhija, to ponavadi delajo tehnokrati, ki smatrajo, da imajo pravico odločanja samo oni, ki da so baje najbolj sposobni za to, taki ne smejo pozabljati, da včasih tudi laik da pameten predlog čeprav do njega ni prišel z znanstveno analizo, ampak kar tako intuitivno. Nevzdržen je tudi predlog, po katerem bi delavec šele do upokojitve dosegel polno število točk ne glede kakšne rezultate bi v dolgi delovni dobi dosegel in avtorju tega predloga ni bilo potrebno posebej trditi, da ni študiral politologije. Ne smemo pri osebni oceni pomešati poklic, šolo kakor tudi ne moremo postavljati nekaterih vmesnih stopenj, po katerih delavec tekom delovne dobe postopoma dosegel pravico do večjega osebnega dohodka, ker to nima nič skupnega z rezultati dela, to nam je potrebno samo za določitev kakšna delovna sila potrebujemo za posamezno delovno mesto, osebna ocena pa je ocenjevanje rezultatov dela, osebe, ki se na delovnem mestu že nahaja.

Nedialektično in družbeno škodljivo je dušenje kritike kot tudi ocenjevanje, kdo sme in kdo je sposoben dati kritiko o nagrajevanju; tu bi morali bolj upoštevati dejstvo, da je tam, kjer je dim, tudi ogenj in da je ta ogenj lahko pogasiti, dokler se ni razvil v požar, kot je bil v Kopru.

Dolenc Anton
šofer »TOMOSA

Dolgoročni program SRS

(Nadaljevanje z 2. strani)

ločne naloge za naše gospodarstvo: treba bo stabilizirati odstotek ljudi, zaposlenih v kmetijstvu, jih obdržati na zemlji in jim omogočiti primerno izobrazbo in primerne pogoje za uspešnejše delo v tej panogi, katero bo omogočalo tudi višji standard.

V industriji bo potrebno urediti tako imenovano vprašanje »majhne zaposlenosti zaposlenih« oziroma nizke produktivnosti. To bo mogoče edino doseči s pospešeno modernizacijo in uvajanjem sodobnih organizacijskih principov. Brez pridržkov lahko priznamo, da imajo v nekaterih, v tabeli omenjenih državah višjo produktivnost kljub nižji udeležbi zaposlenih.

Na veliko pa bo potrebno izkoristiti možnosti, ki se nam ponujajo ob nizkem številu zaposlenih v terciarnih dejavnostih. Tu je pravzaprav ključ za reševanje brezposelnosti naših ljudi. Pospešeno bo treba izkoriščati možnosti, ki se nam ponujajo s tem, da smo na važnem križpotju v srcu Evrope, da imamo skoraj neomejene naravne prilike za razvoj turizma, da je naša storitvena obrt še zelo šibka in ne ustreza vse večjim zahtevam.

Nujno se bo tudi opredeliti ali bomo v konceptu dolgoročnega razvoja sprejeli varianto velikih industrijskih obratov ali bomo ostali na dosedanjih malih, toda specializiranih podjetjih. Eha in druga varianta prinašata določeni nevarnosti. Velika industrija je zelo občutljiva za svetovne gospodarske in politične dogodke, padec cen, zapore trgov ipd. Mala industrija pa je neodporna do

pritisikov velikih proizvajalcev, ki si jo zlahka podrejšajo.

Iz vsega povedanega lahko torej povzamemo, da se lotevamo obširne in zapletene naloge, v kateri še zdaleč ni vse jasno. Nekaj pa je jasno: da se razvoja slovenskega gospodarskega prostora moramo organizirano lotiti, če hočemo naši in bodoči generaciji pripraviti boljše življenje in si preprečiti zaostajanje za drugimi narodi Evrope. Vemoli tudi, da se bo naša politika usmerila predvsem na terciarno področje, forsirati bo treba trgovino in transport ter tako industrijo, ki ne bo potrebovala velikih investicij in komercialnih kreditov, saj nacionalnega kapitala nimamo. Kmetijstvu bo treba pomagati bolj kot doslej, turizmu pa dati tisto prednost, ki jo ob naših naravnih pogojih zasluži. Nad vsem tem pa je nujno poskrbeti za našega človeka, ga oborožiti z znanjem, da bo zavestno sprejemljiv za nove tokove in da se bo zavedal, da so napor, ki jih on in družba vlagata, namenjeni njegovemu in splošnemu napredku, boljšemu in sigurnejšemu življenju naših otrok in da bo tudi znal kreativno vplivati na ta napredek.

Ko bo jeseni republiški kongres ZKS in se bo kot glavna točka obravnaval prav program, v katerem je govora v tem članku, se bo treba izogniti do sedaj nam tako močno privzgojenem besedičenju in frazam. Treba bo govoriti konkretno, stvarno in enostavno, si postaviti izvedljive naloge in preudarne prilagoditve. Vsaj tu bo morala ekonomika nadvladati politiko, saj se ji je vse doslej le preveč podrejšala.

dipl. oec. Tone Laznik

Perspektive v konfekciji

1. Tovariš ing. Peterlin, vi ste vodja konfekcije, filtrov, belilnice in mikalnice. Pri filterih se nabavljajo novi stroji, ki bodo s svojo produkcijo zadovoljili potrebe tržišča, v belilnici smo pred kratkim izvršili rekonstrukcijo, mikalnica je dobila nove mikalnike, ki jih še postavljajo, jaz pa bi želela, da mi poveste kaj o perspektivi konfekcioniranja sanitetnih izdelkov. Želela bi vedeti, če obstoja že kakšen program za prihodnje delo v tem oddelku, za modernizacijo strojnega parka ali morda celo avtomatizacijo.

Načrt o razvoju podjetja za obdobje prihodnjih petih let je v delu, zato vam konkretnih odgovorov ne morem posredovati. Z rekonstrukcijo belilnice se je začela tudi masivnejša proizvodnja nekaterih naših izdelkov. Belilnica je v zaključni fazi rekon-

(Nadaljevanje na strani 5)

Mikalnica nekoč in danes v besedi

V tovarno sem bil sprejet 9. avgusta 1947 v oddelek mikalnice vate. V stari mikalnici sem bil vodja izmene ter sem delal na tri izmene. Vodja oddelka je bil takrat Kolenc Franc. Po njegovi smrti sem bil dodeljen na to delovno mesto kot vodja oddelka.

Od takrat pa do danes se je marsikaj spremenilo. Imeli smo slabe pogoje dela, slabo razsvetljene prostore, slabe stroje, stare nad petdeset let.

Proizvodnja je bila nezadostna za našo sanitetno potrošnjo, ker se je ta iz dneva v dan večala zaradi številnih nesreč v industriji in prometu.

Leta 1956 sem bil član delavskega sveta, kjer smo se dogovorili o zidavi nove mikalnice in belilnice ter nabavi novih petih mikalnikov. To se je tudi uresničilo leta 1958, ko smo sezidali oddelek in kupili pet poljskih mikalnikov. Montaža se je začela leta 1958 v mesecu marcu in aprilu. Poizkusno obratovanje se je začelo tretjega maja. To je bil za nas velik dan. Oddelek je bil prostoren, svetel in čist, v katerem so bili tudi novi mikalniki še prijetnejši. Delali smo samo v dveh izmenah, ker smo še zadostili tržišču s takimi količinami. Nekaj mesecev pozneje smo začeli

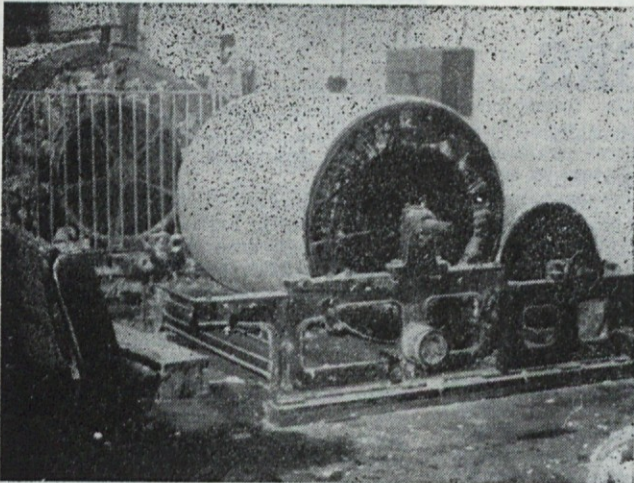
delo na tri izmene, ker je vate pričelo primanjkovati.

Sedaj smo kupili tri nove poljske mikalnike. Montažna dela so se že pričela, vendar pa je pri postavljanju precej težav in potekajo dela bolj počasi. Stroji so tudi zelo težki. Glavno delo, ki ga je treba še opraviti, pa je navijanje valjev in brušenje oblog.

S to pridobitvijo novih mikalnikov se bo proizvodnja vate povečala, tako da bo po vsej verjetnosti delo v mikalnici potekalo samo v dveh izmenah v veliko zadovoljstvo delavk.

C. G.

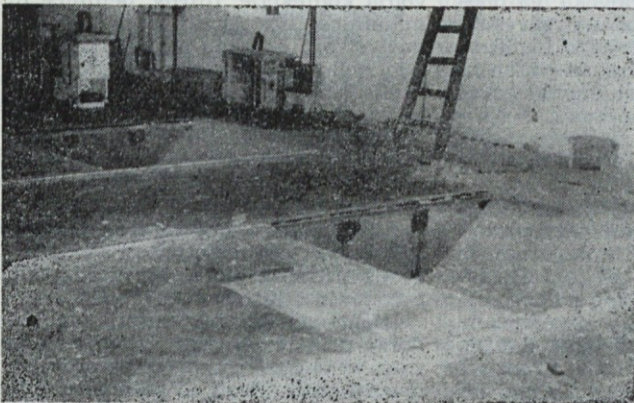
in sliki

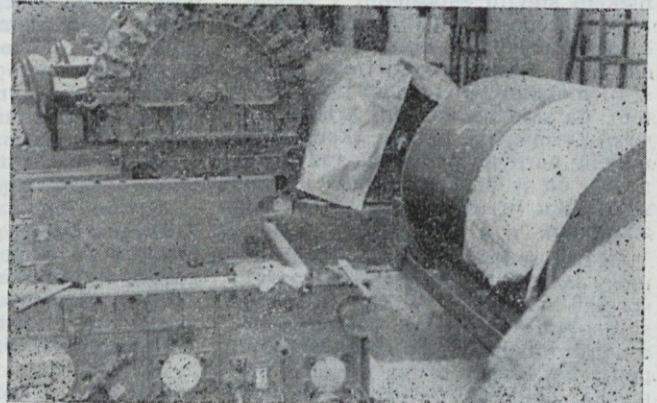
Stari mikalniki se umikajo, novi so na poti. Razgaljeni stari mikalnik je določen za odpis.

Na mestu kjer so stali mikalniki je potrebno poglobiti tla.

Vdolbine v tleh so potrebne za mikalnikov glavni boben in snemalni valj.

Začetek sestavljanja mikalnikov nad vdolbinami.

Novosti v oddelku filtrov

Kdor spremlja razvoj podjetja, bo vedel, da je v oddelku filtrov montiran nov stroj MOLINS za izdelavo cigaretnih filtrov. Stroj je bil naročen že v letu 1967, vendar smo ga dobili šele v drugi polovici letošnjega leta. Vsi smo bili zadovoljni, ko smo ga montirali, saj smo pričakovali veliko večjo produkcijo filtrov, kot na ostalih strojih. Iz Anglije je prišel monter, ki mu nikakor ni uspelo pogrnati stroj s polno zmogljivostjo. Zato je prišel za nekaj dni drug monter in tako sta z združenimi močmi le spravila stroj v tek.

Pri montaži so pomagali naši ljudje, ki bodo s strojem nato tudi ravnali. Kot je prišlo veselje, da smo dobili visoko produktiven stroj, tako je tudi minilo za nekaj časa, ko nismo in nismo mogli dobiti zaželenih rezultatov. Tako pa kot vsaka stvar, tako se je tudi stroj unesel in iz dneva v dan dosegamo boljše rezultate.

Ce povem še nekaj grobih podatkov o stroju, bi povedal najprej, da je bilo precej nihanja, ali bi kupili tak stroj ali ne. Takrat, ko je bil na-

ročen je imela tovarna MOLINS iz Anglije edina v svetu tako visoko zmogljive stroje. Teoretična zmogljivost je dvakrat večja kot pri do sedaj najhitrejšem našem stroju.

Ker pa nismo po zmogljivosti sposobni zaenkrat kriti potrebe jugoslovanskega tržišča po filterih, smo morali uvesti štiri izmene. Tako smo s pridobitvijo novega stroja in uvedbo štirih izmen zaposlili v oddelku filtrov za določen čas 16 novih ljudi. Ko smo spoznali dobre in slabe lastnosti novega stroja MOLINS in ko je že delavski svet odobril nabavo še dveh strojev za izdelavo cigaretnih filtrov, sta šla dva naša strokovnjaka v Nemčijo v tovarno, kjer tudi izdelujejo take stroje. Tam sta z našim materialom preizkusila njihov nov model, ki ima še večje zmogljivosti. Ker sta bila z rezultati zadovoljna, smo naročili dva stroja in tako bomo dobili do konca leta naročene stroje. S tem bomo lahko krili potrebo po filterih in jih tobačnim tovarnam ne bo treba uvažati.

F. P.

nim materialom, imamo s papirjem še nekatere nerešene probleme.

Zmogljivosti vseh tovrstnih novejših strojev so za več kot 100 % večje od do sedaj poznanih strojev, ki jih imamo v proizvodnji. Oddelek filtrov se naglo širi, mislim, da je naročilo za nove stroje ravno v teku. Glede na izkustva, ki so v oddelku in na podlagi ogleda strojev v proizvodnji, smo se odločili za nakup Haunijevih strojev. Naš cilj je, povečati strojni park v oddelku toliko, da bomo lahko prešli na dvoizmensko oziroma troizmensko delo.

P. K.

Perspektive v konfekciji

(Nadaljevanje s 3. strani) strukcije, tako tudi zmogljivosti beljenja vlaknin še niso povsem izkoriščene, tu imamo še nekaj rezerv, zato se povečujejo zmogljivosti mikalnice, tako da bo proizvodnja med tema oddelkoma vsklajena.

V bližnji prihodnosti pa bo nujno rešiti vprašanje gaze, tako izdelave (tkalnice), kot beljenja (uvesti postopek beljenja tkanin) in konfekcioniranja. Filtri so dobili popolnoma svoje mesto v naši proizvodnji in s tem, da so kvalitetno enakovredni uvoženim, so skoraj ves uvoz filtrov izrinnili iz našega trga. Ko pa bodo naši predpisi v zvezi z zaščitno carino urejeni tako, kot je to urejeno v svetu, bo prihodnost teh izdelkov svetlejša.

Za konfekcijo menim, da bo morala v prihodnosti preiti na izdelke velikih serij. Predvsem pa bo potrebno še dosti študija in seveda tudi denarja, da bodo nekatera ročna dela opravili stroji. Mislim, da je gaza najbližja temu, da bi jo lahko predelovali industrijsko.

P. K.

O novem stroju za izdelavo cigaretnih filtrov

1. Kakšne težave ste imeli pri postavljanju stroja?

2. Kako je potekala poizkusna proizvodnja in s kakšnimi problemi ste se srečevali pri preizkusnem delu?

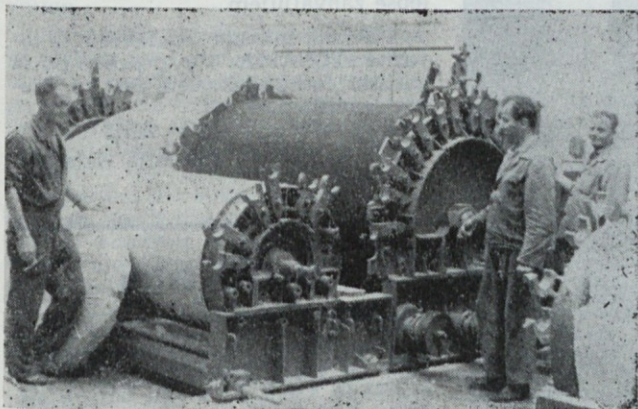
3. Kolikor mi je znano, je kapaciteta stroja precej večja od kapacitete ostalih strojev. Želela bi, da nam točno poveste, kolikokrat večja proizvodnja je na tem novem stroju.

4. Predlog, ki je bil dan v obravnavo CDS za nakup še dveh novih strojev za izdelavo cigaretnih filtrov, je bil potrjen. Povejte nam prosim,

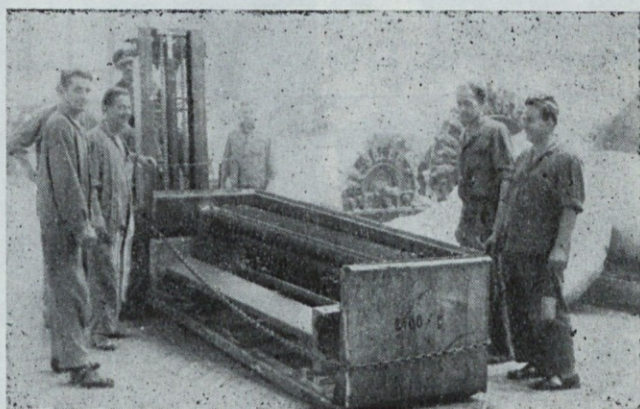
za kakšne stroje ste se odločili in zakaj?

Kakor vidim, vas zanimajo težave in uspehi pri novem povečanju zmogljivosti filtrov. Postavitev in preizkusna proizvodnja sta mimo, ostal pa je vtis na težave in včasih tudi upe, ki smo jih ob tej priliki imeli.

Ne smemo pozabiti, da ti visoko produktivni stroji zahtevajo neoporečen material za predelavo (papir, lepilo in podobni material) in zelo precizno nastavljanje vseh elementov. Drugi del teh zahtev je dejansko obvladan. Kar pa je v zvezi s pomož-

Na postavljene mikalnike bosta navila elastično oblogo poljska strokovnjaka ob sodelovanju nadmojstra C. Grošlja.

Slonček je pripeljal ves že sestavljen dobavljen del mikalnika. Naši so navdušeni!

Kosirnik Ivan

VSE ZA VARNOST IN UDOBJE

V smislu te parole se je skupina osmih navdušenih članov kolektiva podala v naš rekreacijski center na Veliki planini, da bi, kakor vsako leto, obnovila, popravila ali izboljšala naši koči IRENCO in ZLATOROG.

Vedno je kaj, da ne ustreza kontrolam, katere, če hočejo, vedno kaj najdejo, da ni v redu. Tokrat so jih zmotili strelovodi, kateri po načrtu niso predvideni in dimnik, ki ni dovolj požarno varen. To so bile osnove za priprave male rekonstrukcije, katere pa je dala veliko dela in znoja.

Ko bi nas ostali člani kolektiva videli, kako smo prenašali opeko, cement, pesek, ploščato železo in ostale rekvizite za tako akcijo, bi nam hladnokrvno prisodili nekoliko omejenosti. Morda to tudi v gotovi meri drži. Toda, če pa pomislimo koliko strahu je samo v eni uri planinskega treskanja in šviganja strele, potem se čutimo, da smo napravili dobro delo, ker do sedaj proti tej nevšečnosti naši delavci niso bili zavarovani.

Prvi dan je bilo vreme na naši strani in smo se že vdali optimizmu, da bo šlo vse brez težav, kar se tiče vremena. Toda že drugi dan nam jo je zagodlo in to v taki meri, da ni zavidanja vredno. Toda vztrajnost — po naše trma — nas je še vzpodbudila, da smo delo nadaljevali in smo

popoldne proslavili zmago, prav po planinsko.

Ne bilo bi pa lepo, če ne bi omenil našega Ivačiča, ki je skrbel, da nam ni nič manjkalo. Kljub temu pa je godel, ker je imel skoraj preveč dela.

Pa saj gospodinja ni nikdar popolnoma prosta.

Prepričan sem, da bo sedaj več vedrosti ob hudih urah v planini, ker bo imela strela določeno pot in bo tako nemočna do naših dopustnikov.

Vse za varnost ...

... čistočo in red

Zahvala

Vsem, ki so spremili mojega moža Zidarič Antona na njegovi zadnji poti in vsem, ki so mi izrazili sožalje ob izgubi mojega najdražjega in za poklonjene vence in cvetje, se najlepše zahvaljujem.

Posebna zahvala sodelavcem iz tovarne »TOSAMA« Vir, posebno pa še gasilski četi za izkazano čast na njegovi zadnji poti.

Žena
Antonija Zidarič

Zahvala

Ob nenadni smrti mojega očeta se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem za poklonjeno cvetje in vsem, ki so mi izrazili sožalje ali na kakršen koli način sočustvovali z menoj.

Ani Cencelj

Svojega današnjega sogovornika tov. Jeretina Franca sem srečal na dvorišču, ko je z viličarjem peljal kartonsko embalažo v oddelek filtrov. Tov. Jeretina je kvalificiran voznik tovrstnega transportnega sredstva. Na postavljena vprašanja je bil takoj pripravljen odgovarjati in sva za to skupno odšla v samotni kotiček naše jedilnice, kjer sva prijetno kramljala.

Naš priznani portretist pa je med pogovorom ovekovečil nekatere značilnosti našega vožiča »slončka«.

Na prvo vprašanje: »Kako se počutite v vlogi voznika viličarja«, je tov. Jeretina z zanimanjem pričel. »Precej časa je že minilo, odkar sem postal član tega kolektiva, sedaj teče že deveto leto. V začetku sem bil zaposlen na dvorišču in sem delal kot transportni delavec. Ko smo v letu 1963 nabavili prvi viličar, sem bil takoj pripravljen prevzeti nase odgovornost upravljanja z njim in to mi je tudi uspelo. Od takrat dalje sem z viličarjem tako povezan, da si ne morem zamisliti sebe na kakšnem drugem delovnem mestu. Poznam ga tako, da vem kako »dihati« in zato sem na tem delovnem mestu zares zadovoljen.«

Na naslednje vprašanje: »Kakšna je razlika med transportiranjem surovin in ostalega materiala pred in po nabavi viličarja«, se je tov. Jeretina nekoliko zamislil preden je nadaljeval. Dejal je: »Razlika med takratnim in današnjim internim transportom je velika. Zamislite si to, da smo vozili vse bale bombaža na lesenih vozičkih v obrat in vse za boje preje v tkalnice ter konfekciji dostavljali ustrezno blago do dvigala v pritličju in da je bilo delo še težje — dvorišče takrat še ni bilo asfaltirano; danes, pa je z nekoliko večjim nasmehom nadaljeval tov. Jeretina, so stvari v transportu pri nas doma bistveno drugačne. Najtežja fizična dela lahko opravim z viličarjem sam, poleg tega pa tudi na železniški postaji ni več vagonov s premogom, ki so bili včasih vsakdanja

Naš razgovor

stvar. Takrat je premog bil za nas nepogrešljivi vir energije; danes pa ga je zamenjal mazut.«

Ko sem ga v obujanju teh »spominov« prekinil in mu postavil svoje zadnje vprašanje: »Kaj bi po vašem mišljenju bilo potrebno izpopolniti in kako gledajo vaši sodelavci na viličarja v transportu,« je tov. Jeretina dejal: »Mislim in vem, da je v današnji fazi gospodarskega razvoja pri nas viličar v internem transportu nujno potreben in nam je ta potreba narekovala nakup drugega, večjega, močnejšega, ker prvi ni bil več kos nalagam proizvodnje. Pojavile so se pa druge pomanjkljivosti, ki bi jih bilo treba nujno odstraniti: asfalti-

rati še preostalo dvorišče, kajti samo v tem primeru bo viličar funkcionalno popolnoma izkoriščen. Kar se pa tiče sodelavcev, pa moram priznati, da so odlični tovariši in dobri sodelavci in vsi po vrsti se zavedajo, da vsako tehnično sredstvo potrebuje človeka, da mu streže in pomaga. Zavedajoč se tega, mi fantje pomagajo povsod, kjer s »slončkom« ne opravi sama, je ponosno dejal tov. Jeretina in zaključil: »Vsi na dvorišču in transportu se zavedamo, da moramo izpolniti vse naloge, ki so nam zadane, kajti le v tem primeru lahko pričakujemo nagrado kolektiva in priznanje družbe.«

Rozman Štefan

Franc Roglič:

Najemanje potrošniških kreditov

Potrošniški krediti so važen instrument ekonomske oziroma kreditne denarne politike. S tem, da se zagotavlja potrošnikom kupna moč v naprej, se razširja tržišče blaga za široko potrošnjo, hkrati pa omogoča potrošnikom nakup različnega blaga, zlasti tistega, ki ima večjo vrednost oziroma tistega, ki pomeni element višjega standarda.

Nekontrolirano kreditiranje končne osebnosti potrošnje ima lahko negativne posledice, zlasti pri stabilnosti tržišča in cen, s tem v zvezi pa je lahko tudi element inflacijskih procesov. Dajanje kreditov je zato urejeno z ustreznimi predpisi, tako glede vrste blaga, kakor tudi glede največjega kreditnega zneska. Z določenim blago, ki ga smejo potrošniki kupovati na potrošniške kredite oziroma blaga, ki ga smejo podjetja prodajati na odplačilo se usmerjajo zahteve potrošnikov, z omejitvijo gornje meje kreditov pa se ureja kupna moč potrošnikov.

S predpisi je urejeno zlasti kdo lahko najame kredit in do katere višine. Po splošnih pogojih lahko delavci v delovnem razmerju najamejo kredit v višini 1/3 skupnega čistega dohodka za čas, za katerega dobijo tak kredit. Ne štejejo se za redno zaposlene delavce tisti delavci, ki so sklenili delovno pogodbo oziroma so bili sprejeti na delo za določen čas ali za izvršitev določenega dela.

Banke, ki dajejo potrošniške kredite vračila normalno zavarujejo, še s poroki, med tem, ko daje večina trgovskih gospodarskih organizacij kredit brez porokov. Eni kot drugi pa zahtevajo uradni dokument o višini osebnih dohodkov in zadolženosti.

Zakon o delovnih razmerjih kakor tudi naš pravilnik o delitvi osebnih dohodkov določa, da se delavcu lahko odtegne mesečno največ 1/3 čistega osebnega dohodka, zato tudi zadolžitev oziroma višina kredita ali

drugih sodnih in administrativnih prepovedi ne more biti več kot 1/3.

Pri najemanju novega kredita je treba prejšnje obveznosti za že prejete kredite ter druge sodne in administrativne prepovedi upoštevati in jih vnesti v prošnjo oz. dokument pri najemanju novega kredita. Pooblaščen predstavniki podjetja morajo dati resnične podatke, za kar materialno in kazensko odgovarjajo.

NERODNI SOPROG

Mož Srečo je dobil telegram, da mu je žena Ela rodila sina, težkega pet kilogramov. Ker pa je bil zaradi tega srečnega dogodka ves zmeden, je ženi napisal naslednjo čestitko:

Moja najvražja!

Po telefonu sem zvedel, da se nama je rodil krepak gin. Vem, da si zelo iztrpana. Že naju vidim, kako ga bova nežno pobijala v pleničke. Zdaj se boš vsaj malo odpahnila. Ves vinjen vaju težko pričakujem in vsa moja kisel je pri vaju dveh ter vama čestitam, ko sta vse tako dobro prespala. Bodi lepo pospravljen in pogubljena od Tvojega Srečota.

Izzid nagradnega žrebanja

V zadnji številki so pomotoma izpadla imena nagrajencev za pravilno rešeno nagradno misel. Srečna nagrajena sta:

1. nagrada SANKOVIČ ZDRAVKA,
2. nagrada LAZNIK TONI.

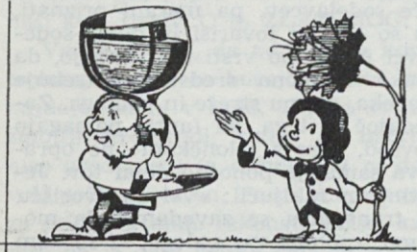
Za jubilejno križanko je prišlo 33 rešitev in od tega samo 10 pravih. Največ preglastic je povzročilo grlo za katerega ni bilo pravega naziva. Žreb je tako določil nagradi:

1. URANKAR REGINI in
  2. ČERNIVEC VIDI
- Nagrajencem čestitamo, ostalim pa želimo v bodoče več sreče.

Kadrovske vesti

V času od 12. 10. do 11. 11. 1968 praznujejo svoj rojstni dan:

Konfekcija: 24. 10. Avbelj Kristina, 12. 10. Beravs Tončka, 30. 10. Dimitrovič Vanda, 5. 11. Kavka Marija, 16. 10. Drnulovec Urška, 1. 11. Kerč Joži, 9. 11. Kvas Martina, 7. 11. Lajevic Kristina, 28. 10. Mausar Marija, 4. 11. Videmšek Milena, 25. 10. Kreč Mihaela, 4. 11. Rihtarič Jožica;

Filtri: 1. 11. Cencelj Anica, 26. 10. Cerar Franc, 14. 10. Demšar Rezka, 7. 11. Krušnik Bogomira, 26. 10. Perše Franc.

Tkalnica ovojev: 26. 10. Kern Francka, 23. 10. Kočar Ela, 20. 10. Kušar Nežka, 31. 10. Prelovšek Mimi, 30. 10. Sobočan Ana, 15. 10. Šarc Sonja.

Tkalnica gaze: 24. 10. Novak Slavka, 29. 10. Peterka Anton, 15. 10. Pižem Rezka, 16. 10. Urankar Pavle, 14. 10. Zemljarič Terezija.

Avtomatika tkalnica: 2. 11. Klopčič Pavla, 4. 11. Pirc Branko.

Tkalnica študa: 19. 10. Mazovec Kristina.

Pripravljalnica: 20. 10. Koderman Ivanka, 29. 10. Rojc Olga.

Belilnica: 27. 10. Brdajs Franc, 3. 11. Gorjup Martin.

Mikalnica: 6. 11. Lenček Stane, 17. 10. Pervinešk Stane, 16. 10. Kolbl Martin.

Tajništvo: 26. 10. Berlec Vladka.

Tehnični sektor: 27. 10. Presekar Marija.

Računovodstvo: 13. 10. Klopčič Stanislava.

Komerciala: 13. 10. Klopčič Stane.

Pomožni obrati: 12. 10. Svetlin Vinko.

V mesecu avgustu in septembru so se rodili:

Aš Štefki — hčerka, Savič Antoniji — sin.

Čestitamo!

Poročili so se: Marija Cerar por. Pirc, Branko Pirc, Marija Justin por. Stupica, Franc Stupica.

Na skupni poti želimo veliko razumevanja.

V mesecu septembru so vstopili v podjetje:

2. 9. Grčar Viktorija — tkalka, 2. 9. Lajevic Kristina — tkalka, 2. 9. Volčini Jelka — tkalka, 3. 9. Črv Ivanka — tkalka, 6. 9. Cerar Ida — donašalka votka, 16. 9. Drčar Milan — pripravnik, 23. 9. Oražem Marjan — snemalec blaga v tkalnici.

V mesecu septembru so podjetje zapustili:

24. 9. Planinc Peter, snemalec blaga — sprejet za določen čas, Gorenjc Vojko — pripravnik, nadaljevanje šolanja.

Rešitev jubilejne križanke

Vodoravno: 1. KOCJANČIČ, 9. BORIŠEK, 15. POGAČNIK, 16. BAJEC, 17. AP, 19. VIK, 20. DR (doktor), 21. K(oninklijke) Luchtvaart) M(aatschapij) — kraljevska letalska družba, 23. LEGAT, 25. REAKTOR, 28.

IRENA, 29. BABNIK, 32. RILA, 33. FUNKCIONARKA, 34. OCET, 35. TAI, 36. KAL, 37. OKAPI, 38. K(rajevni) L(judski) O(dbor), 40. BILO, 41. Š(antel) S(aša), 42. A(dria) A(viopromet), 43. TA, 44. IDEAL, 46. CRES, 47. MS, 49. NOJ, 50. MILVA, 51. II, 52. OT, 53. JL, 54. A(ntonio) V(ivaldo), 55. J(ugoslovenska) N(arodna) A(rmija), 56. STRESANJE, 61. A(ndrej) K(urent), 62. BINGOLD, 63. ART, 65. SKORJA, 66. OVERITELJ, 71. REAL, 72. TIL, 73. LEA, 74. EDVIN, 76. KAJN, 79. SOLIST, 81. NS, 82. KABARET, 83. TKAVKA.

Navpično: 1. KVALIFIKACIJA, 2. C(arlo) P(onti), 3. JOVANKA, 4. AGITACIJA, 5. NAK, 6. ČČ, 7. INDIANA, 8. ČIR, 10. OBLEKA, 11. RAMA, 12. IJ, 13. ŠESTICA, 14. EC, 18. PERU, 21. KRIK, 22. BRATISLAVA, 24. GENTO, 26. KROKODIL, 27. OLEPŠAVA, 29. BOKS, 30. BALKANOSLOVJE, 31. N(ino) R(obič), 37. OLIMJE, 39. LARINKS, 43. TSS, 45. EL, 47. MOTNJA, 48. STRGALKA, 56. SIRENA, 57. EO, 58. ADV., 59. JURIST, 60. PRELIV, 62. BORIK, 63. AT, 64. TLESK, 67. ET, 68. ILOK, 69. JATA, 70. ŠEN, 75. DS, 77. AR, 78. N(ikola) T(esla), 80. LA.

Oproščamo se za napačni opis pojma pod 31. navpično, saj bi na njegovi podlagi moralo biti I(vo) R(obič). Vendar je bilo že iz ostalih zvez jasno, da gre za Ivovega brata Nina, ki poje v Ljubljani.

Izdaja Tovarna sanitetnega materiala Domžale

Urejuje uredniški odbor:

Dipl. ing. Helena Breznik, Urška Kersnik, Lojzka Križman, Tone Arnuš, Miha Kerč, Ivan Kosirnik, dipl. oec. Tone Laznik, Janez Leskovec, Slavko Rosulnik, Štefan Rozman in Franc Perše odgovorni urednik

Tiska Papirkonfekcija Krško, obrat Valvasorjeva tiskarna

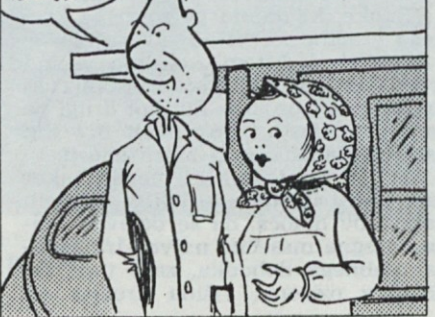
Naklada 700 izvodov

VATKA VOTEK IN FILTER FILIP

FILTER, KAKO TO, DA TU PRED VRATARNICO STOJIMO AVTOMOBILI, ČE PO JE PARKIRNI PROSTOR DRUGOD?

TUDI SAM SEM MALO MISLIL OTEM, VENDAR NISEM UGANIL ZAKAJ TAKO. TODA PRI TEM SEM PRIŠEL DO ODLIČNE IDEJE

IN KAJ JE TO PRAV ZAPRAV NIČ POSEBNEGA AVTOMOBILI BI TU ŠE VEDNO STALI, TODA Z ENIM POGOJEM, NAMREČ DA SO NOVOKUPLJENI TA ZNAK BI POSTAVILI K VRATARJU, VSI ČLANI KOLEKTIVA PA BI BILI TAKO SEZNANJENI Z NOVIM VOZILOM SVOJEGA SODELAVCA

